

รูปแบบของเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ดร.ลลิตา จันทรวงศ์ไพศาล หุ่นยนต์ระกูล

วัตถุประสงค์

- เข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน แนวนโยบายทางเศรษฐกิจ ข้อดีและข้อจำกัด ของรูปแบบทางเศรษฐกิจที่สำคัญในปัจจุบัน
- เพื่อให้เข้าใจถึงเงื่อนไขการนำเศรษฐกิจรูปแบบต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

รูปแบบเศรษฐกิจที่ต่างกัน

รูปแบบการจัดการที่
ต่างกัน

Price Mechanism vs.
Central Planning

รูปแบบเศรษฐกิจที่สำคัญในปัจจุบัน

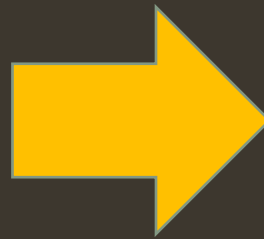
เศรษฐกิจการแข่งขัน

เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจ
ภาคความร่วมมือ

1. แนวคิดพื้นฐาน
2. แนวนโยบายหลัก
3. ข้อดีและข้อจำกัด

เศรษฐกิจการแข่งขัน

Adam Smith (สำนัก Classic) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Wealth of Nations ถึงลักษณะของเศรษฐกิจการแข่งขัน ดังนี้

- เอกชนมีเสรีภาพในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ
- ปราศจากการแทรกแซงของรัฐบาล
- บทบาทของภาครัฐ คือ
  - (1) ดูแลให้ภาคเอกชนดำเนินการตามระเบียบ
  - (2) ลงทุนในส่วนที่ภาคเอกชนไม่สามารถทำได้

อาศัยกลไกราคาในการ
แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจการแข่งขัน

ลักษณะสำคัญของระบบเศรษฐกิจการแข่งขัน หรือระบบเศรษฐกิจแบบเสรี

1. ธุรกิจมีการแข่งขันโดยเสรี

2. เอกชนมีเสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ (Max. Profit แต่ต้องไม่ผิดกฎระเบียบของสังคม)

3. เอกชนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และปัจจัยการผลิต

4. การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจอยู่บนพื้นฐานของกลไกราคา (What, How and For Whom)

5. รัฐบาลไม่แทรกแซงกิจการของเอกชน

เศรษฐกิจการแข่งขัน

การทำงานของกลไกราคา

- ระบบราคาเป็นกลไกในการควบคุมสังคม (ตลาดสินค้า และตลาดปัจจัย)
- ราคาสินค้า และปัจจัยการผลิตถูกกำหนดโดย Demand และ Supply
- Demand = Supply เสมอ กล่าวคือ
- ไม่มีปัญหาการว่างงานในระบบเศรษฐกิจ

Demand > Supply → P↑

Demand < Supply → P↓

เศรษฐกิจการแข่งขัน

ข้อดี

1. มีประสิทธิภาพ
  - ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ
  - การค้าระหว่างประเทศ
  - การประหยัดต่อขนาด
  - การใช้ปัจจัยการผลิตภายนอกประเทศ
  - ประโยชน์จากการแข่งขัน
2. เสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
  - การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพ

ข้อเสีย

1. ทรัพยากรถูกใช้ไปเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลมากกว่าส่วนรวม
2. การมีเสรีภาพในการผลิต นำไปสู่ “การผูกขาด” อันเกิดจากการกระจุกตัวของทุนและความรู้
3. การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม
4. ไม่คำนึงถึงการรักษาสภาพแวดล้อม

เศรษฐกิจการแข่งขัน: ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Theory of Absolute Advantage)

- Adam Smith (พ.ศ. 2319):
  - ✓ ประเทศควรส่งออกสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (*ใช้ต้นทุนการผลิตน้อยกว่า*) และนำเข้าสินค้าที่ตนเสียเปรียบโดยสมบูรณ์ดังนั้นประเทศจะได้ประโยชน์จากการค้าถ้าตนมีสินค้าที่ได้เปรียบโดยสมบูรณ์มากกว่าประเทศคู่ค้านอกจากนั้น การค้าระหว่างประเทศจะไม่เกิดขึ้นถ้าประเทศไม่มีสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยสมบูรณ์เลย

ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Advantage)

- David Ricardo (พ.ศ. 2360) :
  - ✓ ประเทศควรส่งออกสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (*ใช้ต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบน้อยกว่า*) และนำเข้าสินค้าที่ตนเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบดังนั้น แม้ว่าประเทศหนึ่งๆอาจมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศคู่ค้าทุกชนิด (สินค้าทุกชนิดเสียเปรียบโดยสมบูรณ์) แต่ประเทศนั้นยังสามารถได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศโดยผลิตและส่งออกสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เพราะเป็นไปได้ว่าจะมีประเทศใดที่มีสินค้าที่เสียเปรียบโดยเปรียบเทียบทุกชนิด

ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Theory of Absolute Advantage)

- ข้อสมมติ
  - ✓ มี 2 ประเทศ 2 สินค้า (อาจมองเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้)
  - ✓ แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตเพียงชนิดเดียว
  - ✓ แรงงานเคลื่อนย้ายได้ภายในประเทศแต่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้
  - ✓ ต้นทุนการผลิตคงที่
  - ✓ ตลาดแข่งขันสมบูรณ์
  - ✓ ไม่มีต้นทุนการขนส่ง
  - ✓ ไม่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้า

ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Theory of Absolute Advantage)

ผลผลิตต่อชั่วโมงการทำงานของแรงงาน

	ไวน์ (ขวด)	ผ้า (หลา)
US	5	20
UK	15	10

- แรงงานใน US ผลิตผ้าได้ 20 หลา/ชม. ขณะที่ แรงงานใน UK ผลิตผ้าได้ 10 หลา /ชม. ดังนั้น แรงงาน US มีประสิทธิภาพผลิตผ้ามากกว่าแรงงาน UK (US มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตผ้า)
- แรงงานใน UK ผลิตไวน์ได้ 15 ขวด /ชม. ขณะที่แรงงานใน US ผลิตไวน์ได้เพียง 5 ขวด /ชม. ดังนั้นแรงงาน UK มีประสิทธิภาพผลิตไวน์มากกว่าแรงงาน US (UK มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตไวน์)
- เนื่องจาก US มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตผ้า ดังนั้น US จึงควรผลิต และส่งออกผ้า
- UK มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตไวน์ ดังนั้น UK จึงควรผลิตและส่งออกไวน์

ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Theory of Absolute Advantage)

ผลผลิตต่อชั่วโมงการทำงานของแรงงาน

	ไวน์ (ขวด)	ผ้า (หลา)
US	5	20
UK	15	10

ถ้าอัตราแลกเปลี่ยน คือ
ไวน์ 1 ขวด: ผ้า 1 หลา

- แรงงานใน US ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ผลิตผ้า 20 หลา แล้วนำไปแลกกับไวน์จาก UK 20 ขวด
- ถ้า US ผลิตไวน์ 20 ขวดเอง จะต้องใช้เวลา 4 ชั่วโมง ดังนั้น US ประหยัดชั่วโมงผลิตไวน์ได้ 3 ชั่วโมง
- แรงงานใน UK ใช้เวลา $\frac{4}{3}$ ชั่วโมง ผลิตไวน์ 20 ขวด แล้วนำไปแลกกับผ้าจาก US ได้ 20 หลา
- ถ้า UK ทอผ้า 20 หลาเอง จะต้องใช้เวลา 2 ชั่วโมง ดังนั้น UK ได้รับประโยชน์จากการประหยัดชั่วโมงทอผ้าได้ $\frac{2}{3}$ ชั่วโมง

ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Theory of Absolute Advantage)

- ข้อบกพร่องของทฤษฎี

- ✓ ในกรณีที่ประเทศหนึ่งประเทศใดมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าทุกชนิด เมื่อเทียบกับอีกประเทศหนึ่งแล้ว การค้าระหว่างประเทศจะมีรูปแบบอย่างไร

การค้าระหว่างประเทศจะไม่เกิดขึ้น

ทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Advantage)

ผลผลิตต่อชั่วโมงการทำงานของแรงงาน

	ไวน์ (ขวด)	ผ้า (หลา)
US	40	40
UK	20	10

ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ:

US ควรผลิตและส่งออกผ้า

UK ควรผลิตและส่งออกไวน์

- แรงงานใน US ผลิตไวน์ได้ 40 ขวด/ชม. ขณะที่แรงงานใน UK ผลิตไวน์ได้ 20 ขวด/ชม. ดังนั้นแรงงาน US มีประสิทธิภาพในการผลิตไวน์เป็น 2 เท่าของแรงงานใน UK
- แรงงานใน US ผลิตผ้าได้ 40 หลา/ชม. ขณะที่แรงงานใน UK ผลิตผ้าได้ 10 หลา/ชม. ดังนั้นแรงงานใน US มีประสิทธิภาพในการผลิตผ้าเป็น 4 เท่าของแรงงานใน UK
- US มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตผ้า (แรงงานใน US มีประสิทธิภาพในการผลิตผ้า (4 เท่า) มากกว่าผลิตไวน์ (2 เท่า) เมื่อเทียบกับแรงงาน UK
- UK มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตไวน์ เนื่องจากแรงงานในอังกฤษมีความรู้ประสิทธิภาพในการผลิตไวน์ (1/2 เท่า) น้อยกว่าผ้า (1/4 เท่า) เมื่อเทียบกับแรงงานสหรัฐอเมริกา

ทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Advantage)

ผลผลิตต่อชั่วโมงการทำงานของแรงงาน

	ไวน์ (ขวด)	ผ้า (หลา)
US	40	40
UK	20	10

ถ้า US และ UK แลก
ผ้า 1 หลา กับไวน์ 1.5 ขวด

- แรงงานใน US ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ผลิตผ้าได้ 40 หลา แลกไวน์ได้ 60 ขวด US ได้รับประโยชน์จากการค้าเท่ากับไวน์ 20 ขวด หรือประหยัดเวลาได้ 1/2 ชั่วโมง (เนื่องจากเวลา 1 ชั่วโมง แรงงานใน US ผลิตไวน์ได้เพียง 40 ขวด)
- แรงงานใน UK ใช้เวลา 3 ชั่วโมง ผลิตไวน์ได้ 60 ขวด แลกผ้าได้ 40 หลา UK ได้รับประโยชน์จากการค้าเท่ากับผ้า 10 หลา หรือประหยัดเวลาได้ 1 ชั่วโมง (เนื่องจากเวลา 3 ชั่วโมง แรงงานใน UK ผลิตผ้าได้เพียง 30 หลา)

เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

จุดเริ่มต้นของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

- พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชฯ (ในหลวงรัชกาลที่ 9) เมื่อวันที่ 18 ก.ค. 2517 มีใจความตอนหนึ่งว่า

“.....การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอดีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่ เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการ และใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป.....”

เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

จุดเริ่มต้นของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

- พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชฯ (ในหลวงรัชกาลที่ 9) เมื่อวันที่ 4 ธ.ค. 2540 (ในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย) มีใจความตอนหนึ่งว่า

“.....การจะเป็นเลือนนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง.....”

เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

หลายคนเข้าใจว่า.....

- เศรษฐกิจพอเพียง คือ รูปแบบของการทำมาหากินแบบพึ่งตนเองที่สูงสุด หรือ พึ่งตนเองอย่างสูงสุด หรือ มีชีวิตแบบสมถะเรียบง่าย
- เศรษฐกิจพอเพียง คือ การหันกลับไปสู่การผลิตในระบบยังชีพ และระบบพึ่งพาตนเอง
- การดำเนินชีวิตแบบโดดเดี่ยว ไม่เกี่ยวข้องกับครัวเรือนอื่นๆ หนึ่ง

เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

หลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชฯ (ในหลวงรัชกาลที่ 9) เมื่อวันที่ 4 ธ.ค. 2541

“.....ความพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ.....”

เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

หลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

○ ความพอประมาณ

พอดี ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง และไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น

○ ความมีเหตุผล

การตัดสินใจ การกระทำ การลงทุนอยู่บนหลักของเหตุผล พิจารณาเหตุปัจจัย และผลที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

○ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี

มีความพร้อมที่จะเผชิญผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอก

เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

การนำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ มีเงื่อนไข 2 ประการ

- **มีความรู้**

รอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้ และเทคโนโลยีมาใช้ในการวางแผน และการปฏิบัติ

- **มีคุณธรรม**

มีความซื่อสัตย์สุจริต อุดม มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

- การนำเสนอรูปแบบที่ชัดเจนของการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- การพัฒนาตามแนวทางทฤษฎีใหม่ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1: การปรับเปลี่ยนการจัดการในระดับฟาร์ม และครัวเรือน

ขั้นที่ 2: การรวมพลังในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์

ขั้นที่ 3: การติดต่อร่วมมือกับแหล่งทุน หรือแหล่งพลังงาน

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 1: การปรับเปลี่ยนการจัดการในระดับฟาร์ม และครัวเรือน

เป้าหมาย: ความมั่นคงทางด้านอาหาร ลดค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สิน โดยมุ่งเน้นไปที่ทฤษฎีแห่งการใช้น้ำ และการบริหารงานพัฒนาการเกษตรแนวใหม่ ดังนี้

○ แบ่งประโยชน์การใช้น้ำพื้นที่ 15 ไร่ ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ไร่ละ 30: สระเก็บกักน้ำขนาด 3 ไร่ ความจุขนาด 10000 ลบ.ม. (เลี้ยงปลา ปลูกพืชน้ำ และปลูกพืชรอบขอบสระ)
2. ไร่ละ 60: พื้นที่เพาะปลูกพืช และกิจกรรมการเกษตรต่างๆ โดยในจำนวนนี้
  - ครึ่งหนึ่งของพื้นที่ใช้สำหรับทำนา (ประมาณ 5 ไร่)
  - อีกครึ่งที่เหลือใช้สำหรับทำสวนผลไม้ ไม้ยืนต้น พืชไร่ (ตามทรัพยากร สภาพแวดล้อม และการตลาด ของท้องถิ่น)

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 1: การปรับเปลี่ยนการจัดการในระดับฟาร์ม และครัวเรือน

○ แบ่งประโยชน์การใช้พื้นที่ 15 ไร่ ออกเป็น 3 ส่วน (ต่อ)

3. ไร่ละ 10 ที่เหลือ (ประมาณ 1.5 – 2 ไร่) ใช้สำหรับจัดทำบ้านที่อยู่อาศัย คอกสัตว์ กองปุ๋ยหมัก กองฟาง โรงเรือน ลานตากนวด พืชผักสวนครัว ไม้ร่มเงา ไม้ดอก ไม้ประดับ ถนน คันดิน และคูคลอง

อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการใช้พื้นที่เหล่านี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ ตามลักษณะสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

แบบจำลอง “กฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริ พื้นที่ 15 ไร่

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 1: การปรับเปลี่ยนการจัดการในระดับฟาร์ม และครัวเรือน

○ การพัฒนาตามเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้เกษตรกร “มีน้ำมีท่า มีกิน มีใช้ และอยู่อย่างสุขสบาย”

1. “มีน้ำมีท่า”

ส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำในไร่นา สำหรับการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง

2. “มีกิน”

ส่งเสริมให้มีกิจกรรมปลูกพืชอาหารสำหรับบริโภคในครัวเรือน หากเหลือไว้จำหน่าย รวมไปถึง การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชแซมในสวนผลไม้ในไร่นา และการเลี้ยงสัตว์บก สัตว์น้ำ

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 1: การปรับเปลี่ยนการจัดการในระดับฟาร์ม และครัวเรือน

- การพัฒนาตามเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้เกษตรกร “มีน้ำมีท่า มีกิน มีใช้ และอยู่อย่างสุขสบาย” (ต่อ)

3. “มีใช้”

ส่งเสริมความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ การเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต โดยการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น การปลูกพืชแซมในสวนไม้ผล และไม้ยืนต้นเป็นไม้ใช้สอย พืชแนวรั้ว หรือ พืชบังลมเพื่อเพิ่มความชุ่มชื้น

4. “อยู่อย่างสุขสบาย”

ส่งเสริมให้เกษตรกรมีถิ่นฐานอยู่ในภาคเกษตรควบคู่ไปกับกิจกรรมการเกษตร เช่น การปลูกไม้ผลสวนหลังบ้าน การปลูกพืชสวนครัว ไม้ดอกไม้ประดับ พืชสมุนไพร ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และการใช้วัสดุท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ การเพาะเห็ด เลี้ยงสัตว์

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 2: การรวมพลังของเกษตรกรในรูปกลุ่ม หรือสหกรณ์

- **การร่วมมือร่วมแรงกันของเกษตรกร เพื่อจัดตั้งองค์การเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ อาทิ**
  1. การผลิต (พันธุ์พืช การเตรียมดิน ชลประทาน ฯลฯ)
  2. การตลาด (ลานตากข้าว ยุ้ง เครื่องสีข้าว การจำหน่ายผลผลิต ฯลฯ)
  3. การเป็นอยู่ (เครื่องอุปโภค บริโภค อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ)
  4. สวัสดิการ (สาธารณสุข เงินกู้)
  5. การศึกษา (โรงเรียน ศูนย์การศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)
  6. สังคม และศาสนา
- **อาจอาศัยความร่วมมือกับ หน่วยงานการ มูลนิธิ และเอกชน** เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ หรือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อให้สมาชิกไปทำอาชีพ และเพื่อจัดการสวัสดิการชุมชน

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 3: การติดต่อร่วมมือกับแหล่งเงิน และแหล่งพลังงาน

- องค์กรการเกษตรที่จัดตั้งขึ้นจะต้องมีการติดต่อร่วมมือกับแหล่งเงินทุน และแหล่งพลังงาน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่จำเป็น ได้แก่
  1. การจัดตั้ง และการบริหารโรงสี
  2. การจัดตั้ง และการบริหารร้านสหกรณ์
  3. การช่วยเหลือในเรื่องของการลงทุน
  4. การช่วยเหลือในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 3: การติดต่อร่วมมือกับแหล่งเงิน และแหล่งพลังงาน

- **ทั้งนี้การติดต่อร่วมมือดังกล่าวจะสร้างประโยชน์ให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้**
  1. เกษตรกรขายข้าว และพืชผลการเกษตรได้ในราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา)
  2. ธนาคาร และบริษัทฯ ซื้อข้าวบริโภคในราคาต่ำ (ซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกร และนำมาสีเอง)
  3. เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคในราคาต่ำ (จากร้านค้าสหกรณ์)
  4. เกษตรกรถือครองที่ดิน และดำรงชีวิตครอบครัวอย่างพอมีพอกิน
  5. ลดปัญหาการละทิ้งถิ่นที่อยู่ และลดปัญหาในชุมชนเมือง
- **ตัวอย่างเช่น** การจัดตั้งโรงสีข้าวชมรมรักษัธรรมชาติ ต.นาโสี อ.กุดชุม จ.ยโสธร

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

บทสรุป และข้อคิดเห็นบางประการของการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

- เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่ ไม่ได้หมายความว่า ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น หรือไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค
- ภายใต้แนวคิดดังกล่าว ทุกๆหน่วยเศรษฐกิจยังคงมีความสัมพันธ์กันเช่นเดิม แต่มีแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกันมากขึ้น
- เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่ เป็นการประสานภาคทฤษฎีเข้ากับภาคปฏิบัติ โดยมีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน
  1. **ขั้นต้น:** ขั้นการจัดการการผลิต และเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน
  2. **ขั้นกลาง:** การพัฒนาการจัดการแบบร่วมมือร่วมพลัง ทั้งในระดับการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคม และศาสนา
  3. **ขั้นก้าวหน้า:** การระดมทรัพยากรจากภายนอกชุมชน โดยอาศัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ระหว่างเกษตรกร และองค์กรภายนอก

แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

บทสรุป และข้อคิดเห็นบางประการของการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

- การพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่

เศรษฐกิจความร่วมมือ

- เศรษฐกิจความร่วมมือ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในปัจจุบัน
- ความร่วมมือเกิดขึ้นได้หลายระดับ เช่น
  - ผู้ผลิต – ผู้บริโภค
  - ความร่วมมือภายในชุมชน (สอดคล้องกับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2)
  - ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภายนอก (สอดคล้องกับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3)

เศรษฐกิจความร่วมมือ

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ของความร่วมมือกัน

○ การประหยัดต่อขนาด

ความร่วมมือ เป็นการเพิ่มการใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต หรือทรัพย์สิน (ที่ไม่สามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้) รวมไปถึงการเพิ่มจำนวนผู้ใช้ประโยชน์จากการลงทุน จึงเป็นการลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้า

ตัวอย่างเช่น

การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม โดยจัดตั้งศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ ซึ่งสามารถลงทุนในการสร้างถังความเย็น และรถจัดส่งที่มีการควบคุมอุณหภูมิ เพื่อพักรอน้ำนมดิบก่อนส่งเข้าสู่โรงงานแปรรูป

เศรษฐกิจความร่วมมือ

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ของความร่วมมือกัน (ต่อ)

○ การลดต้นทุนในการทำธุรกรรม

ต้นทุนธุรกรรมประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการตัดสินใจซื้อขายแลกเปลี่ยน ต้นทุนในการค้นหาผู้ซื้อ – ผู้ขาย ต้นทุนในการหาข้อมูลสินค้า ต้นทุนในการตรวจสอบสินค้า ต้นทุนในการควบคุมให้เป็นไปตามสัญญาซื้อขาย ซึ่งต้นทุนเหล่านี้สามารถลดลงได้จากการใช้ความร่วมมือ

ตัวอย่างเช่น

การก่อตั้งโรงสีข้าวรักษ์ธรรมชาติ อ.กุดชุม จ.ยโสธร เพื่อผลิตข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ ซึ่งช่วยลดต้นทุนในเรื่องของการค้นหาผู้ซื้อ – ผู้ขายที่มีความต้องการสอดคล้องตรงกัน รวมไปถึงการลดต้นทุนในการตรวจสอบคุณภาพของข้าวปลอดสารพิษ

เศรษฐกิจความร่วมมือ

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ของความร่วมมือกัน (ต่อ)

○ การจัดการทรัพย์สินร่วม

การจัดการทรัพย์สินร่วม ถือเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกที่มีการใช้ทรัพย์สินร่วมกัน

ทรัพย์สินร่วมมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ทรัพย์สินที่ไม่สามารถกีดกันการใช้ของผู้ใช้ หรือสมาชิก (Non – Excludable)
2. การใช้ หรือการบริโภคของสมาชิกรายหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อสมาชิก หรือผู้ใช้รายอื่น (Rival in Consumption)

ตัวอย่างเช่น ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ป่าไม้ ประมง ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือกันในการดูแลรักษา (การร่วมกันรักษาป่าชุมชน แม่น้ำ หรือท้องทะเล)

เศรษฐกิจความร่วมมือ

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ของความร่วมมือกัน (ต่อ)

○ การเพิ่มทางเลือก และอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจ

ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ (ผู้ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต หรือเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตจำนวนน้อย) จะต้องอาศัยความร่วมมือเพื่อเพิ่มทางเลือก และอำนาจการต่อรอง ซึ่งจะช่วยสร้างความเป็นธรรม และการเกื้อกูลทางเศรษฐกิจซึ่งกันและกัน

ตัวอย่างเช่น

ความร่วมมือของกลุ่มเกษตรกรรายย่อยที่ผลิตยางแผ่น ในภาคตะวันออก และภาคใต้ เพื่อจัดตั้งกลุ่มรวบรวมยาง แล้วทำการเปิดประมูลให้กับพ่อค้ายางทั้งจากนอก และในพื้นที่ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาการกดราคาตามคุณภาพชั้นยาง นอกจากนี้ยังมีการปันผลกำไรส่วนหนึ่งเพื่อให้เป็นสวัสดิการกับสมาชิก

เศรษฐกิจความร่วมมือ

ความร่วมมือในรูปสหกรณ์

สหกรณ์ (Coopertives) คือ องค์กรรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ

- เป็นองค์การอิสระของบุคคลซึ่งรวมตัวกันด้วยความสมัครใจ
- เพื่อสนองความต้องการ และความมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- มีการดำเนินการรูปของวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของร่วมกัน
- ควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย
- เป็นรูปแบบของความร่วมมือที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่าระดับความร่วมมือทั่วไป

เศรษฐกิจความร่วมมือ

ความร่วมมือในรูปแบบสหกรณ์ (ต่อ)

- สหกรณ์ เป็นรูปแบบขององค์การบูรณาการที่มีฐานจากความร่วมมือ (Cooperation – Based Organization) แต่ไม่ใช่จากฐานเงินทุน (Capital – Based Organization) หรือฐานทรัพยากร (Resources – Based Organization)
- สหกรณ์เกิดขึ้นได้ทั้งในระดับชุมชน ระดับสังคม หรือระดับชาติ
- เป็นองค์การที่เปิดโอกาสให้ผู้คนทุกชนชั้น และทุกสถานภาพ ได้เข้ามาร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือตนเอง โดยไม่มองข้ามการช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน โดยปราศจากอคติเทียม (Artificial Restrictions) ในเรื่องของเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ฐานะ ยศตำแหน่ง ฯลฯ

เศรษฐกิจความร่วมมือ

ความร่วมมือในรูปสหกรณ์ (ต่อ)

- เป็นองค์การที่ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในสังคมมนุษย์ เช่น การมีเสรีภาพกับการพึ่งพิง การอยู่อาศัยที่หรือการพัฒนา ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนรวม การเอาตัวรอด หรือ การรับผิดชอบต่อสังคม
- เป็นองค์การธุรกิจประเภทหนึ่ง ที่ “กำไร” ไม่ใช่เป้าหมายสูงสุด แต่มีเป้าหมายอยู่ที่
  - การปรับปรุงคุณภาพชีวิต และคุณภาพความเป็นอยู่ของมวลสมาชิก
  - การปรับปรุงคุณภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม
  - การส่งเสริมความก้าวหน้าของมนุษย์ด้วยการมีค่านิยมที่มั่นคงทางด้านสังคม และจริยธรรม ซึ่งจะช่วยยกระดับชีวิตของมนุษย์ให้สูงกว่าความต้องการทางด้านวัตถุ

เศรษฐกิจความร่วมมือ

ค่านิยมสหกรณ์ (Cooperative Values) : คุณสมบัติที่พึงมีในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์

- การพึ่งพา และรับผิดชอบตนเอง
- ประชาธิปไตย
- ความเสมอภาค
- ความเที่ยงธรรม
- ความสามัคคี
- ความซื่อสัตย์เปิดเผย
- ความรับผิดชอบต่อสังคม และ
- ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

เศรษฐกิจความร่วมมือ

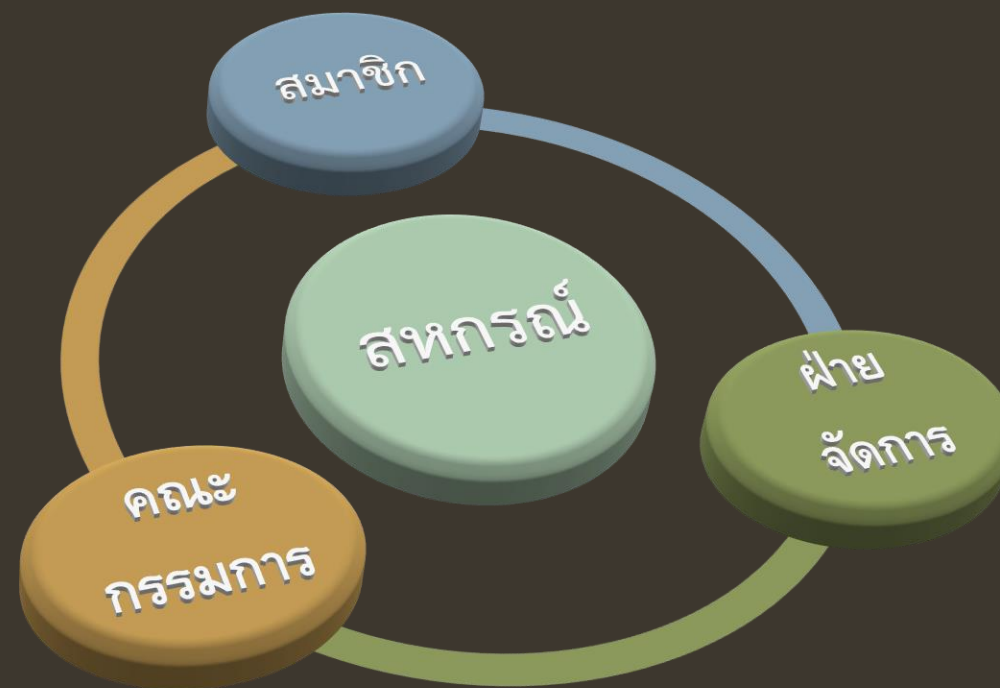
ความร่วมมือในรูปสหกรณ์ (ต่อ)

- องค์ประกอบที่สำคัญของสหกรณ์ คือ “คน” ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญแก่คนอย่างเจาะจงโดยเน้นที่ “การรวมคนมากกว่าการรวมทุน”
  - ทรัพยากรทุกอย่างมีความสำคัญน้อยกว่า “คน”
  - มอง “คน” อย่างเท่าเทียมกันในฐานะแห่งความเป็นมนุษย์ ที่มีเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี และ ศักยภาพ
  - มี “กิจกรรมทางเศรษฐกิจ” เป็นสิ่งที่ต้องทำร่วมกัน โดยอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน
  - อยู่ร่วมกับสหกรณ์ในฐานะ “สมาชิก” ซึ่งเป็นทั้ง เจ้าของ ผู้ควบคุม และผู้รับประโยชน์จากสหกรณ์

เศรษฐกิจความร่วมมือ

ความร่วมมือในรูปสหกรณ์ (ต่อ)

- การควบคุมสหกรณ์ใช้หลักประชาธิปไตย โดยเลือกบุคคลที่เป็นตัวแทนสมาชิก เพื่อทำหน้าที่เป็น “คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์” และต้องมี “ฝ่ายจัดการ” ที่ได้รับการจัดจ้างมาเพื่อ ปฏิบัติหน้าที่ สสนองต่อบนโยบายของสหกรณ์

เศรษฐกิจความร่วมมือ

หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles):

แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

- หลักการเปิดรับสมาชิกทั่วไปด้วยความสมัครใจ
- หลักการควบคุมแบบประชาธิปไตยโดยมวลสมาชิก
- หลักการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยมวลสมาชิก
- หลักการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ
- หลักการให้การศึกษ การฝึกอบรม และข่าวสาร
- หลักการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ และ
- หลักการเอื้ออาทรต่อชุมชน

เศรษฐกิจความร่วมมือ

สรุปคุณลักษณะสำคัญของความร่วมมือในรูปสหกรณ์

ลักษณะสำคัญ	ความร่วมมือในรูปสหกรณ์
จุดมุ่งหมาย	ส่งเสริมความก้าวหน้า และสวัสดิภาพของมนุษยชาติ
วัตถุประสงค์	ให้บริการแก่สมาชิก
การกำหนดนโยบาย	กึ่งสาธารณณะ
แนวทางที่ใช้	การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วยความร่วมมือกัน ช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ความเป็นองค์กร	องค์การบูรณาการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และจริยธรรม

เศรษฐกิจความร่วมมือ

สรุปคุณลักษณะสำคัญของความร่วมมือในรูปสหกรณ์

ลักษณะสำคัญ	ความร่วมมือในรูปสหกรณ์
ความเป็นเจ้าของ	สมาชิกสหกรณ์ ในฐานะผู้ใช้เป็นเจ้าของ ผู้ใช้เป็นผู้ควบคุม และผู้ใช้เป็นผู้รับผลประโยชน์ ในบุคคลคนเดียว
กระบวนการตัดสินใจ	แนวทางประชาธิปไตย หนึ่งคน หนึ่งเสียง
ผู้รับผิดชอบการจัดการ	บุคคลสามฝ่าย คือ สมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ
การลงทุน	จำหน่ายหุ้นที่กำหนดราคาไว้ตายตัวแก่สมาชิก สมาชิกจะโอนหุ้นกันเองไม่ได้

เศรษฐกิจความร่วมมือ

สรุปคุณลักษณะสำคัญของความร่วมมือในรูปสหกรณ์

ลักษณะสำคัญ	ความร่วมมือในรูปสหกรณ์
การจัดสรรผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> ○ เฉลี่ยเงินปันผลตามส่วนการใช้บริการ หรือตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกทำกับสหกรณ์ ○ มีการจัดสรรเงินทุนส่วนกลางเพื่อประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก ○ อาจมี หรือไม่มีผลตอบแทนเงินทุนในรูปเงินปันผลตามหุ้น ซึ่งเงินปันผลส่วนนี้หากมีก็จะจำกัดอัตราไว้ในเพดานที่กำหนด

เศรษฐกิจความร่วมมือ

ความร่วมมือกันในเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

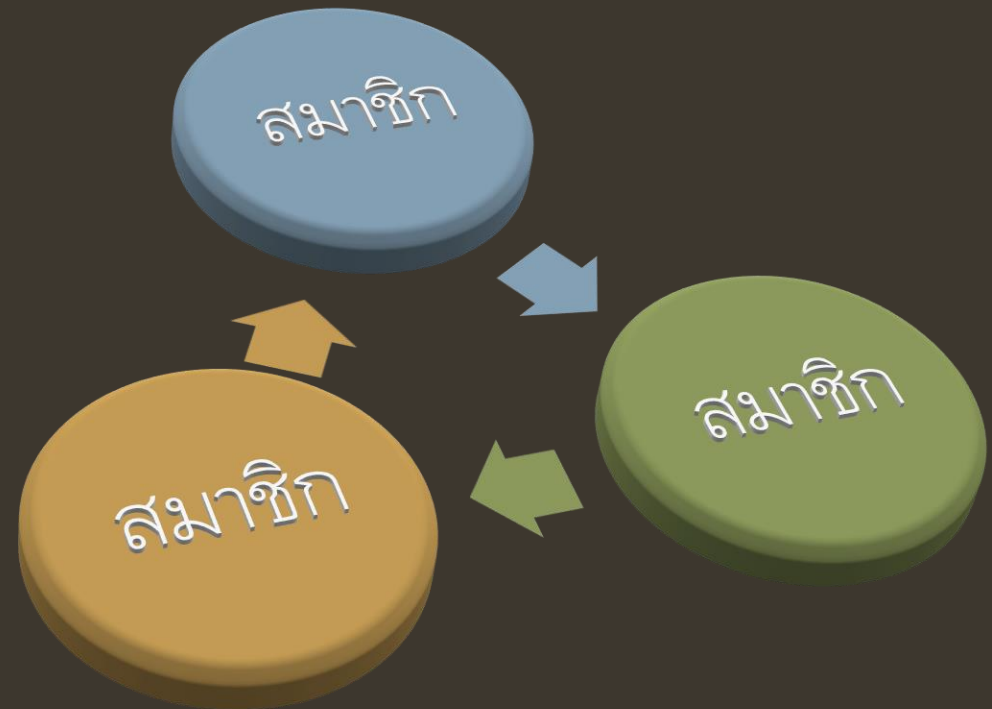
- **ความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจ** หมายถึง การรวมกลุ่มระหว่าง 2 ประเทศ หรือมากกว่า โดยมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่ การเสริมสร้าง และรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน อย่างเป็นทางการ รวมไปถึง การพยายามหาช่องทางขยายการค้าระหว่างกัน หรือมีการยกเลิกอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน
- การให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจแบ่งได้ 4 รูปแบบหลัก ตามขนาดความเข้มข้นของความร่วมมือ ดังนี้
  - เขตการค้าเสรี (Free Trade Area)
  - สหภาพศุลกากร (Customs Union)
  - ตลาดร่วม (Common Union)
  - สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union)

เศรษฐกิจความร่วมมือ

เขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA)

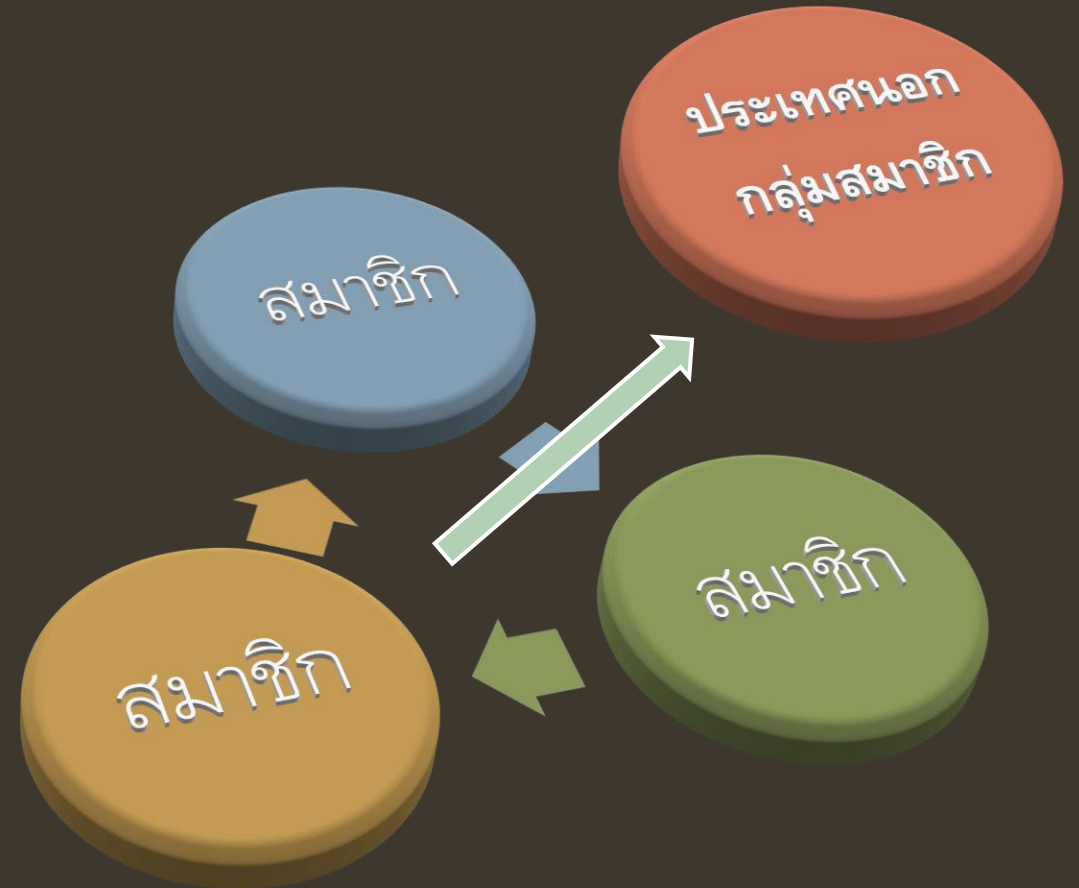
- การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการยกเลิก หรือลดอัตราภาษีศุลกากร และข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก เช่น เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) เขตการค้าเสรียุโรป (EFTA) เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)
- อย่างไรก็ตาม **ประเทศสมาชิกยังคงมีข้อจำกัดทางการค้าของแต่ละประเทศ** กับประเทศนอกกลุ่มสมาชิก

เศรษฐกิจความร่วมมือ

สหภาพศุลกากร (Custom Union)

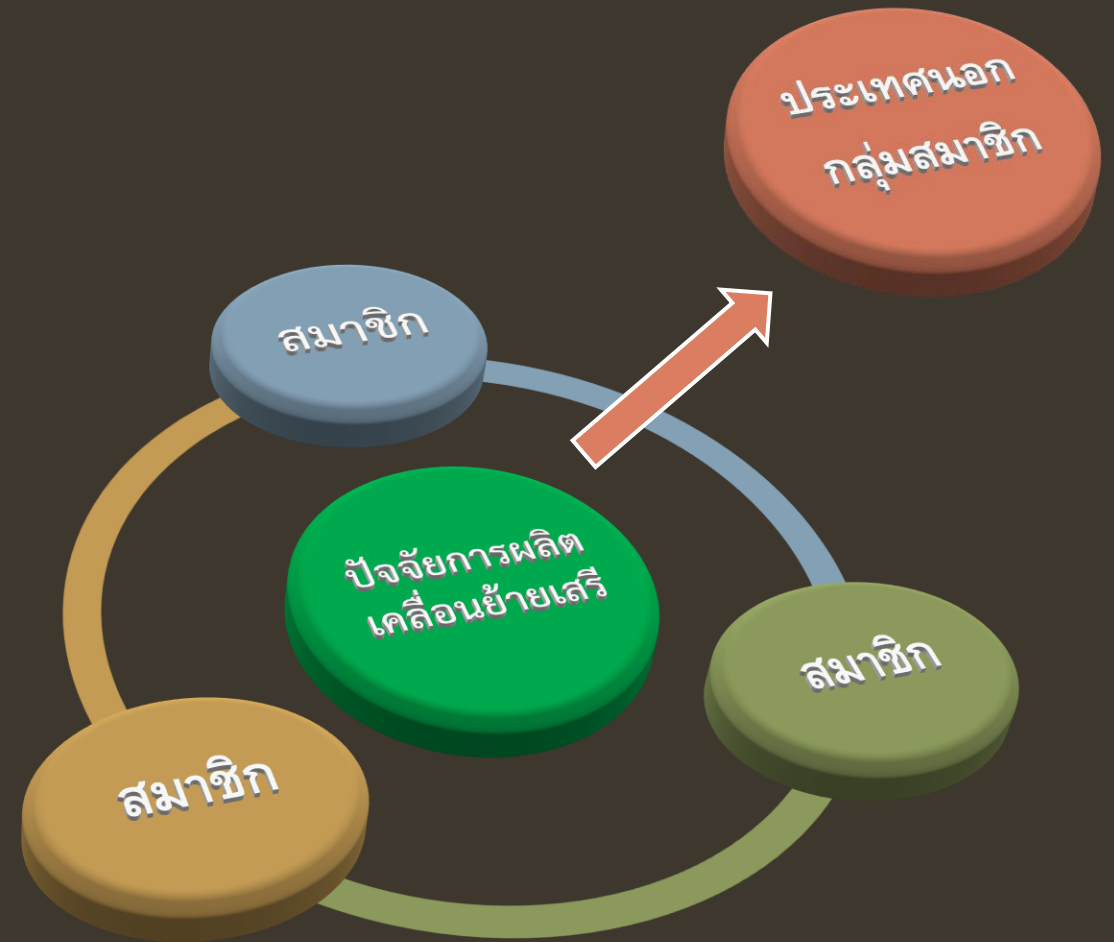
- การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้รวมตัวกันเพื่อกำหนดอัตราภาษีร่วมกัน และใช้นโยบายควบคุมสินค้าอย่างเดียวกัน
- มีการลดอัตราทางภาษีทางการค้าระหว่างกัน แต่จะมี **มาตรการกีดกันในรูปแบบเดียวกันกับ** ประเทศนอกกลุ่มสมาชิก

เศรษฐกิจความร่วมมือ

ตลาดร่วม (Common Market)

- การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ที่มีระดับความเข้มข้นของความร่วมมือมากกว่า 2 รูปแบบแรก โดยสมาชิกยังคงมีการกำหนดอัตราภาษีร่วมกัน และใช้นโยบายควบคุมสินค้าอย่างเดียวกัน
- รวมไปถึง การอนุญาตให้**ปัจจัยการผลิต** อาทิ แรงงาน ทูน และเทคโนโลยี ระหว่างประเทศสมาชิก**มีการเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี**

เศรษฐกิจความร่วมมือ

สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union)

- การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ที่มีระดับความเข้มข้นของความร่วมมือสูงสุด โดยสมาชิกมีความร่วมมือกันทั้งทางด้านการกำหนดอัตราภาษีร่วมกัน และมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ รวมไปถึง ปัจจัยการผลิต
- นอกจากนี้ ประเทศในกลุ่มสมาชิกยังใช้นโยบายเศรษฐกิจร่วมกัน หรือใช้เงินตราสกุลเดียวกันในการค้าขาย

บทสรุป

- ระบบเศรษฐกิจทั้ง 3 ระบบมีความแตกต่างกันตามลักษณะ (1) แนวคิดพื้นฐาน และ (2) สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ
- ระบบเศรษฐกิจทั้ง 3 ระบบที่กล่าวมา ไม่ได้แยกขาดจากกันโดยสิ้นเชิง แต่มีส่วนที่ซ้อนทับกัน อยู่ในแต่ละประเทศ แต่ละสังคม เช่น ภายใต้ระบบการแข่งขันก็ต้องอาศัยความร่วมมือ
- ความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดของระบบเศรษฐกิจแต่ละระบบ จึงเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีในสภาพเศรษฐกิจ และการบริหารธุรกิจในปัจจุบัน